

STAKČÍNSKE NOVINY

ŠPECIÁL
2020

NÁŠ ODPAD JE NAŠA VEC

Úvod: Prečo toľko rečí okolo smetí?

Odpady sú závažným problémom, ktorý ovplyvňuje náš každodenný život, naše zdravie a čoraz viac aj našu peňaženku. Smeti z našich domácností, ktoré vyhodíme, totiž samy nezmiznú, ale predstavujú veľkú záťaž pre životné prostredie aj pre hospodárstvo krajiny. Preto je nevyhnutné, aby sme sa odpadom viac venovali, rozmýšľali o ich znižovaní a prípadnom druhotnom spracovaní už vtedy, keď plánujeme nákupy a chod domácnosti.

Táto príručka vám má pomôcť pri nakladaní s odpadmi, znižovaní množstva odpadov produkovaných v domácnosti, ale aj pri správnom separovaní či zhodnocovaní komunálnych odpadov.

Od r. 2020 pristúpila naša obec k zvýšeniu poplatkov za odpad. Prinútili nás k tomu zmeny v zákonoch a iných predpisoch zvyšujúcich poplatky pre obce a mestá za vývoz a uloženie odpadu. V skratke to znamená, že nové predpisy nútia obce a ich obyvateľov separovať čím väčšie percento komunálneho odpadu. Od toho sa odvíja cena. Okrem poplatkov za odpad by však našou motiváciou mala byť snaha o zlepšovanie

kvality nášho životného prostredia, znižovanie objemu skládkovaného odpadu, ale aj celkového odpadu, ktorý vyprodukuje. Veľa sa dá dosiahnuť zmenou niektorých nákupných návykov, organizácie domácnosti či domáceho hospodárstva. Nechceme predsa, aby naše deti a vnuci zdedili po nás len obrovské haldy smetí. Preto treba o odpadoch rozmýšľať, rozprávať sa o nich a hľadať riešenia, ako postupne znižovať objem svojho smetného koša. Dokázali to nielen v iných európskych krajinách, ale aj v niektorých slovenských mestách. Tak to dokážeme aj my.

Ako nás ovplyvnila zmena zákona o odpadoch?

Možno sa pýtate, či naozaj bolo nutné zvyšovať poplatky za odpady. Odpoveďou je, že ak ich nezvýšime, budeme musieť zvýšiť už aj tak významnú dotáciu na vývoz a skládkovanie odpadov z obecného rozpočtu a tieto peniaze nám následne budú chýbať na rekonštrukcie, investície, školu, škôlku, kultúrne či športové podujatia v obci. Nehľadiac na to, že obec nesmie dotovať pôvodcu odpadu, ktorým je občan. Nakladanie s odpadmi, ktoré má priamy dopad na životné prostredie, sa nás týka osobne. Nášho života, našich lesov, našej vody a v neposlednom rade našej peňaženky. Znečistenie prostredia je už tak závažné, že tlak vlád celého sveta na znečisťovateľov sa prudko zvyšuje. Prijímajú sa nové zákony, ktoré smerujú k znižovaniu odpadov. Čo to znamená pre nás? Kým v roku 2018 sme platili štátu za uloženie jednej tony netriedeného odpadu cca. 5 eur, v roku 2019 už platíme 17 eur. A to pri menej ako 10 % podiele separovaného odpadu. Medziročne ide teda o nárast až o 3 000 eur. Ak nezmeníme pomer separovaného a neseparovaného odpadu, teda ak nebudeme separovať viac, bude suma, ktorú musíme zaplatiť za uloženie netriedeného odpadu, v ďalších rokoch viac a viac narastať.

Odpady v číslach:

Podľa nového nariadenia vlády sa poplatky do envirofonde za uloženie zmesového komunálneho odpadu a objemového odpadu na skládku odpadov stanovujú nasledovne (pozri tabuľku):

Úroveň triedenia komunálneho odpadu	Sadzba za príslušný rok v eurách za 1 tonu netriedeného odpadu		
	2019	2020	2021
< 10 %	17	26	33
10 – 20 %	12	24	30
20 – 30 %	10	22	27
30 – 40 %	8	13	22
40 – 50 %	7	12	18
50 – 60 %	7	11	15
> 60 %	7	8	11

V roku 2018 sme na poplatkoch vybrali od občanov cca. 17 500 eur. Za spracovanie odpadu sme zaplatili 26 500 eur. To znamená, že pôvodcoví odpadu, ktorým je občan, sme ako obec doplatili približne 9 000 eur. Tohto roku to bude o spomínaných 3 000 eur viac a každý ďalší rok o ďalších 3 000 eur viac. Takto to ďalej nemôže pokračovať! Vzhľadom k tomu, že občania našej obce separujú veľmi málo, bude nás podľa zákona v budúcnosti čakať výrazné navýšenie cien za nakladanie s komunálnym odpadom. Ak sa nezlepšíme, nárast môže byť oproti dnešku v priebehu dvoch rokov až dvojnásobný v porovnaní s cenami na rok 2020, ako ukazuje tabuľka. Náklady za odpady nezahŕňajú prevádzku zberného dvora, platy zamestnancov obce zodpovedných za odpady, ani náklady na likvidáciu čiernych skládok v katastri obce, ktoré ako obec musíme znášať.

Preto od r. 2020 obec zvyšuje poplatok za odpady na 12 eur na obyvateľa, čo stále nepokrýva plnú sumu výdavkov, ale približuje nás k zrealizovaniu ceny skládkovania komunálneho odpadu na Slovensku. Ak sa nám však spoločnými silami podarí znížiť objem nevytriedeného odpadu, môže to viesť k zníženiu poplatkov a menšej potrebe dotácie z obecného rozpočtu. Naše príjmy tak môžeme použiť na rozvojové priority obce. Preto sa vedenie obce rozhodlo zmeniť odpadovú politiku obce. Od jari začne fungovať zberný dvor a nové obecné kompostovisko.

Pozor na čierne skládky

Nemalú časť výdavkov obce tvorí likvidácia čiernych skládok. Koľko? Treba pripomenúť, že vytvorenie čiernej skládky v objeme už 500 kg môže byť trestným činom, keďže náklady na jej likvidáciu predstavujú priemerne 400 eur. To znamená, že aj vyhodenie zopár pneumatík či jeden príviesny vozík plný stavebného odpadu môžu byť teda klasifikované orgánmi činnými v trestnom konaní ako trestný čin.

V okolí obce máme umiestnené fotopasce v miestach, kde vznikajú čierne skládky. Je namieste pripomenúť (a dočitate sa o tom podrobne aj v tejto príručke), že likvidácia väčšiny odpadov v rámci separovaného zberu nepredstavuje pre občana žiadne ďalšie náklady a teda väčšinu odpadov možno vyseparovať bezplatne. Preto je riskantné a nezodpovedné vyvážať odpady na polia, do lesa, k rieke či na iné miesta, kde môžu ohrozovať ľudí, zvieratá, znečisťovať pôdu či spodné vody. Naša obec sa bude naďalej čiernym skládkam brániť aj cestou postihovania ich pôvodcov.

Pozor na priekupníkov, čo sľubujú zlikvidovať váš odpad

Máme skúsenosť s podomovými priekupníkmi, ktorí jazdia autom po obci a cez megafón vyzývajú občanov, aby im podarovali starú pračku, staré káble či autobatériu. Spomínajú aj recykláciu, avšak takmer vždy ide o zavádzanie. Títo „podnikatelia“ zväčša dané prístroje rozoberú, vyberú z nich kovové časti, ktoré sa dajú speňažiť a zvyšok vyhodí na čiernu skládku. Obec odporúča svojim občanom neodovzdávať odpad týmto osobám, keďže náklady na likvidáciu dôsledkov ich „recyklácie“ potom platíme všetci spoločne prostredníctvom obecného rozpočtu.

Ako správne triediť odpad

KOMUNÁLNY ODPAD

Kam s ním?

Patrí do KUKA nádob. Komunálny odpad, ktorý nie je umiestnený v odpadových nádobách a ani vo vreciach na to určených, nebude vyvezený. Nádoby s odpadom a vrecia vykladajte pred bránu v deň vývozu (2-krát mesačne) do 6:30 hod. Zber sa môže uskutočniť aj vo večerných hodinách. Do nádob nepatrí biologický, stavebný a triedený odpad. Obec zabezpečuje triedený zber komunálneho odpadu len občanom - nie podnikateľským subjektom. Podnikateľské subjekty, ktoré chcú, aby im bol vykonávaný triedený zber, musia mať uzavretú samostatnú zmluvu so spoločnosťou Fúra, s. r. o. Triedený zber sa vykonáva vrecovým spôsobom.

PAPIER

Kam s ním?

Vytriedený papier možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (2-krát ročne) podľa rozpisu. Papier môže byť v papierových škatuliach alebo zviazaný v balíčkoch (noviny, časopisy, letáky).

Do separovaného zberu patria:

- noviny, časopisy, letáky, kalendáre
- zošity, knihy, brožúry, katalógy
- kancelársky papier, obálky, plagáty, pohľadnice
- kartóny, baliaci papier, škatule, lepenka, krepový papier, papierové škatuľky od liekov, kozmetiky či iného spotrebného tovaru
- nezašpinené papierové obaly (napríklad od múky, cukrovínok, pečiva)
- papierové obaly od vajčiek

Z papiera treba odstrániť plastové či kovové pružiny (napríklad pri kalendároch), hrebeňovú väzbu, plastové fólie a lepiacu pásku.

Do separovaného zberu medzi papier nepatria:

- brúsny papier, voskovaný papier, kopírovací papier, použité tapety
- zašpinené papierové obaly od stavebných hmôt
- zamastený, zašpinený papierový obal od potravín (napr. obaly od masla, pizze, mrazených potravín, masného pečiva)
- použité papierové vreckovky, použité zamastené servítky
- celofán, plastové fólie, papier zalaminovaný v plaste
- tetrapaky, papier s hliníkovou fóliou (napríklad od syrov či cigariet)
- použité hygienické potreby a plienky

ZMIEŠANÉ PLASTY A PET FLAŠE

Kam s nimi?

Vytriedený plastový odpad možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (1-krát mesačne) podľa rozpisu.

Do separovaného zberu patria:

- PET fľaše od nápojov a jedlých olejov
- mikroténové vrecká, igelitové obaly, igelitové tašky, číre a farebné fólie
- obaly od čistiacich prostriedkov a kozmetických prípravkov (krémy, zubné pasty, šampóny, pracie prostriedky a pod.)
- čisté a opláchnuté plastové obaly od potravín (cukrovinky, smotana, jogurty, zelenina, ovocie)
- vrecúška, škatuľky, sieťky, potravinová fólia
- čistý a opláchnutý jednorazový plastový riad (misky, tanieri, príbory)
- tvrdé a veľkoobjemové plasty (plastový nábytok, prepravky, kvetináče, hračky, vedrá, vodoinštalčné a elektroinštalčné potrubie)
- polystyrén: obaly z elektrospotrebičov a stavebný materiál
- opláchnuté tetrapaky (od mlieka a mliečnych výrobkov, džúsov a vína, ktoré sa skladajú z vrstvy papiera, hliníkovej fólie a plasty)

Obaly od potravín treba opláchnuť vodou, aby sa v nich zvyšky jedla nerozkladali a plasty nenapáchli. PET fľaše a tetrapakové obaly po ich vypláchnutí stlačte na minimálny objem. Mnohé obaly sa skladajú z viacerých komponentov, ktoré sa dajú od seba oddeliť, napr. obaly od liekov (sklo, plast, papier) alebo obaly od jogurtov (papierový obal, plastový pohárik, hliníkové viečko).

Do separovaného zberu medzi plasty nepatria:

- elektrospotrebiče, batérie, mobilné telefóny a iný elektroodpad
- zamastené a veľmi znečistené plastové obaly a riad
- podlahové krytiny, guma, molitan
- tetrapaky, plastové fľaše od motorových olejov, plienky, polystyrén, podlahové krytiny, laminát
- matrace, hygienické potreby, žalúzie, sifóny, rolety, plastové potrubia, hadice z vysávačov
- špinavé fólie zo stavieb, plasty s prímiesami iných materiálov, guma, tesnenia, kryty z neónov
- polystyrén, bazény, sprchovacie kúty, autoplasty, nárazníky, plexisklo, lexan, strešná krytina

SKLO

Kam s ním?

Sklo možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (3-krát ročne) podľa rozpisu.

Do separovaného zberu patria:

- poháre od zaváranín a iných potravín
- sklenené fľaše od nápojov, sirupov a jedlých olejov
- rozbité sklenené poháre a sklenený riad, varné sklo a predmety zo skla
- sklenené obaly z kozmetických výrobkov

Tabuľové sklo možno odovzdať iba na zbernom dvore a to prostredníctvom pracovníkov obce. Nepatrí do KUKA nádob. Poháre a fľaše treba zbaviť plastových či kovových uzáverov. Vratné sklenené obaly (fľaše) treba vrátiť späť do obchodu.

Do separovaného zberu medzi sklo nepatria:

- drôtované sklo
- autosklo
- zrkadlá
- porcelán, keramika, guma, korok, plasty
- žiarovky, žiarivky, obrazovky
- pozlátené a pokovované sklo, technické sklo
- silne znečistené sklo (farbami, zvyškami jedla, chemikáliami a pod.)

BLOODPAD

Kam s ním?

Menšie množstvá odpadu treba podľa možnosti kompostovať vo vlastných záhradách. Záhradné kompostéry si môžete zakúpiť na obecnom úrade. Väčšie množstvo bioodpadu môžete uskladniť v novozriadenej obecnej kompostárni vždy v piatok od 14:00 do 18:00 a v sobotu od 10:00 do 18:00. A to od marca do novembra za prítomnosti pracovníkov obce. Individuálny odvoz za poplatok je možný po dohode na obecnom úrade.

Do separovaného zberu patria:

- listie, tráva, kvety, burina, zvyšky ovocia a zeleniny, piliny, hobliny, pozberové zvyšky z pestovania
- konáre, drevo
- zvyšky stavebného dreva bez znečistenia stavebnými hmotami, plastmi, kovmi, klincami

Domáce kompostovanie:

Kompostovať môžeme všetky biologické odpady, ktoré vznikajú v domácnostiach, v záhrade, na poli alebo pri chove hospodárskych zvierat. Ideálna je pestrá zmes rozličných materiálov, ktorú musíme vhodne upraviť (posekať, podrviť, zvlhčiť, premiešať so zeminou). Do kompostu patria:

- listie (aj orechové), tráva, kvety, zvyšky rastlín z pestovania, zvyšky ovocia a zeleniny, seno, ihličie
- vypletá burina (ideálne pred vytvorením semien, ale ak sa to nestihne, vtedy je vhodné burinu a jej semená nechať skvasiť vo vedre s vodou, aby sa ďalej nerozmnožovali)
- biologicky rozložiteľný kuchynský odpad, napríklad zvyšky jedla, kávové a čajové zvyšky, špáradlá, špajle, použité zápalky, vaječné škrupiny, starý chlieb, kukuričné klasy
- použité papierové vreckovky
- piliny, hobliny, drevná štiepka, drevný popol, posekané alebo rozdrvené konáre
- hnoj a trus hospodárskych zvierat

Zásady správneho kompostovania:

Kompostovaním získame predovšetkým kvalitné organicko-minerálne hnojivo, ktoré zadržiava vodu, prevzdušňuje pôdu, dodáva jej živiny a svojím vysokým pH pôsobí proti okysličovaniu pôdy. Najjednoduchším spôsobom je kompostovanie na kope. Stačí, ak materiál dávame na vopred pripravené, ohradené miesto, prevrstvujeme ho zeminou a z času na čas premiešame, aby mal prístup vzduchu. V horúčavách je dôležitá aj závlaha, pretože kompost nesmie vyschnúť. Tento spôsob používame, ak máme dostatok priestoru a väčšie množstvo odpadu.

Druhým, estetickejším spôsobom je kompostovanie v zásobníkoch – tzv. kompostéroch. Tie môžu byť z dreva, plastu, pletiva, kovu, betónu či kameňa. Dôležité je zabezpečiť kontakt kompostu s pôdou, aby doň mali prístup mikroorganizmy, ktoré rozkladajú organické látky.

- Kompostujeme iba upravený materiál (nalámaný, podrvený, posekaný), čím zabezpečíme jeho rýchlejší rozklad.

- Pravidelným premiešavaním kompostu urýchľujeme biologické procesy a zabraňujeme jeho hnitiu a zapáchaniu.

- Kompostovisko by malo byť chránené pred priamym slnkom a dažďom. Kompost by mal byť vlhký, nie však premokrený.

Spaľovanie bioodpadu na voľnom priestranstve vo dvoroch a záhradách je prísne zakázané. Poškodzuje to životné prostredie a hrozí nebezpečenstvo požiaru.

Do bioodpadu a kompostu nepatria:

- kosti, zvyšky mäsa, uhynuté zvieratá, zvyšky zvierat po zabíjačke
- drevotrieska, drevený materiál s obsahom plastov, lepidiel, farbív či iných chemikálií
- noviny, papierové obaly
- stavebný odpad, kamene, sklo, kovy, cigaretové ohorky
- použité jedlé oleje

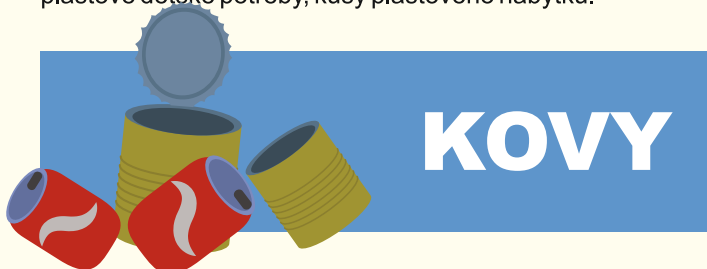

TEXTIL A OBUV

Na zbernom mieste pri obecnom úrade možno odovzdať: odevy, obuv, látky, plyšové hračky.

Oblečenie a obuv, ktoré sa ešte dajú používať, by sme mali venovať na charitu, darovať známym či vymeniť na rôznych burzách. Do odpadu by mali ísť len veci, ktoré už nikto v našom okolí nevie zžiť.

Medzi textil do zberu nepatria: handry znečistené chemikáliami, farbami, hrubými zvyškami jedla či iným biologickým odpadom, veľké plastové hračky či veľké plastové detské potreby, kusy plastového nábytku.

KOVY

KOVY patria do zberných surovín.

Kovové súčiastky, drôty a káble bez plastovej izolácie, starý kovový riad, obaly zo sprejov, kovový šrot (klince, skrutky, rúrky, sponky, špendlíky, zámky, kľúče, ventily a pod.), oceľ, farebné kovy.

KOVOVÉ OBALY možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (2-krát ročne) podľa rozpisu.

Zbiera sa: konzervy od potravín a krmív pre zvieratá, plechovky od nápojov, kovové vrchnáky z fliaš a pohárov, kovové tuby z pást.

Kovové obaly od potravín musia byť opláchnuté, nesmú obsahovať zvyšky jedla či krmiva.

Nezbiera sa: Hliníkové viečka z jogurtov a mliečnych výrobkov, alobal, obaly od liekov (plastovo-hliníkové), plechovky znečistené farbami či inými chemikáliami, kovy hrubo znečistené potravinami či krmivom.

KOMPOZITNÉ OBALY - VKM (TETRAPAK)

Tetrapaky možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (2-krát ročne) podľa rozpisu.

Zbierajú sa: nápojové kartóny označené recyklačným symbolom. Sú to čisté nápojové obaly od džúsu, mlieka, smotany, vína a pod. Hoci sa ich zber vykonáva spolu s kovovými obalmi, zbierajú sa do samostatného vreca.

ELEKTRO- ODPAD

Elektroodpad možno odovzdať v rámci TRIEDENÉHO ZBERU VO VRECIACH, ktorý sa uskutočňuje v určených dňoch (2-krát ročne) podľa rozpisu.

Elektroodpad zahŕňa bielu a čiernu techniku, spínače, počítače, televízory, hi-fi techniku, rádiá, mobily, tablety, videá, digitálne hodinky, variče, ohrievače, kávovary, kuchynské roboty, práčky, chladničky, elektromotory, cirkulárky, kosačky, motorové pily, mobilné klimatizácie a iné malé stroje a prístroje používané v domácnosti. Elektroodpad musí byť nerozobranom stave s elektronickými časťami.

Žiarovky a žiarivky: Väčšinu z nich možno odovzdať v predajniach s elektrozariadeniami alebo svetelnou technikou (výmenou kus za kus) alebo ich odovzdajte na dočasnem zbernom mieste v našej obci v čase zberu nebezpečného odpadu.

NEBEZPEČNÝ ODPAD

Nebezpečný odpad možno odovzdať v určených dňoch (2-krát ročne) dočasnem zbernom mieste určenom obcou.

Patria sem: batérie a akumulátory, žiarivky, rozpúšťadlá, absorbenty, filtračné materiály, olejové filtre, prevodové a mazacie oleje, farby. Obaly obsahujúce zvyšky NL.NO sa odoberá len v pôvodnom balení a po preukázaní sa dokladom totožnosti.

Nezbiera sa: eternit, sklenená vata, polystyrén.

LIEKY

Dôležitá zásada pre zaobchádzanie s nespotrebovanými liekmi:

Lieky, ktoré nebudete ďalej užívať a lieky po dobe použiteľnosti nevyhadzujte do komunálneho odpadu, pretože sú nebezpečným odpadom, ktorý môže znečistiť prostredie a ohroziť zdravie ľudí i zvierat. Nespotrebované lieky odovzdajte do lekárne, a to len vo vnútornom obale (blister, sklenená alebo plastová liekovka, tuba a pod.) Vonkajší obal lieku (škatuľka) a príbalová informácia (letáčik) patria do zberu ako bežný papier.

Do lekárne nepatria výživové doplnky, kozmetika a zdravotnícke pomôcky. Tie patria do bežného odpadu.

OSTATNÉ DRUHY ODPADU

Použitý jedlé oleje

Patrí sem: použitý jedlý potravinársky olej, zbiera sa v plastových fľašiach s funkčným uzáverom. Zber je vykonávaný z jedného miesta, ktoré určí obec a vyhlási. Oleje sa zbierajú na základe oznámenia na OÚ.

Nepatrí sem: olejové zvyšky znehodnotené vodou, vínom, kečupom a pod.

Objemový komunálny odpad

Patrí sem: nábytok, skrine, pohovky, postele, matrace, stoly, stoličky, dvere, zárubne, okná (aj so sklom), koberce, linoleá, sanita a pod. Objemový komunálny odpad budú zbierať pracovníci obce vždy v **posledný štvrtok a piatok v mesiaci od marca do novembra** od domu občanov. Individuálny odvoz za poplatok je možný po dohode na obecnom úrade.

Objemový biologický odpad

Patrí sem: veľké konáre a objemné zvyšky z pestovateľských plodín. Individuálny odvoz za poplatok je možný po dohode na obecnom úrade.

Drobný stavebný odpad

Patrí sem: drobný stavebný odpad, ktorý vyprodukujú občania pri bežných udržiavacích prácach, najmä zmes betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, keramiky a pod.

Nepatrí sem: plasty, kovy, guma, PVC, drevo, nebezpečné odpady a pod.

Občania môžu drobný stavebný odpad odovzdať na mieste určenom obcou v dohodnutom termíne. Obec môže po dohode zabezpečiť aj odvoz drobného stavebného odpadu. Zakazuje sa ukladať drobný stavebný odpad do nádob a vriec určených na zmesový komunálny odpad.

Individuálny odvoz za poplatok je možný po dohode na obecnom úrade.

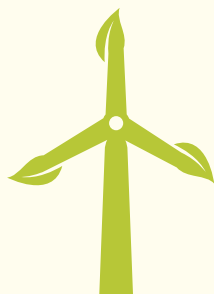
Ako znížovať množstvo odpadu Užitočné tipy

Odmietajte

Zabráňte odpadu, aby prišiel do vašej domácnosti. Odmietnite nepotrebné letáky (napr. nápisom na poštovej schránke), reklamné predmety darované v obchodoch (zvyčajne sa aj tak rýchlo pokazia). Zvážte výhodnosť ponúk typu „2 v 1“, alebo „k nákupu darček zdarma“. Kupujte len to, čo naozaj potrebujete a neprijímajte od obchodníkov zbytočné darčeky, ktoré sú neekologické a zväčša zbytočné.

Nepoužívajte jednorazové veci

Vyvarujte sa jednorazových riadov a príborov na rodinných oslavách či v práci. Veď koniec-koncov, aj to najlepšie jedlo z plastového taniera chutí menej, než z poriadneho riadu. Snažte sa odmietajú jednorazové taniere, príbory a pohárik, ale aj slamky do nápojov na verejných miestach či podujatiach. Ak sa dá, noste vlastnú nádobu na nápoj (pohár, fľašu). Zvážte tiež používanie jednorazových kozmetických čistidiel (vlhčený toaletný papier, čistiace utierky, plastové vatové tyčinky, a pod.), ale aj jednorazových holiacich strojčiek, ktoré sa zväčša nedajú recyklovať a zaťažujú prírodu.

Redukujte množstvo obalov

Pri nakupovaní používajte vlastné textilné príp. papierové tašky. Neberte si v obchodoch igelitky ani mikroténové vrecká. Čistiace prostriedky nakupujte vo väčších baleniach, prípadne v obchodoch, kde sa dajú načapovať do vlastných nádob. Zvážte tiež, koľko a akých čistiacich a prácnych prostriedkov naozaj potrebujete (napr. aviváže) a nepodliehajte reklamným trikom.

Nekupujte vodu a nápoje v PET fľašiach. Sladené nápoje obsahujú navyše príliš veľa cukru. Pitná voda z vodovodu je najzdravšou voľbou a je často kvalitnejšia než tá z obchodu. Buďte patrioti. Pime vodu zo Stariny.

Už pri nákupe myslite na to, či výrobok možno recyklovať a či ho naozaj potrebujete

Snažte sa kupovať menej plastových výrobkov. Potreby do domácnosti, oblečenie, obuv či športové potreby kupujte po zrelej úvahe nie iba na základe módnych trendov. Voľte výrobky, ktoré sú kvalitnejšie a dlhšie vydržia. Naučte sa požičiavať si veci, ktoré nepoužívate veľmi často (napr. kempingová výbava, niektoré náradia) s priateľmi, rodinou či cez sociálne siete. Zvažujte potrebnosť väčších nákupov (elektronika, nábytok), prípadne kam umiestniť „staré“ veci, ktoré sú ešte funkčné.

Spaľovanie odpadov v peci či v krbe

Pri spaľovaní odpadov musíme mať na pamäti, že nesprávne spaľovanie produkuje otravné látky, ktoré vypúšťame do ovzdušia. Nevhodné materiály tiež poškodzujú vykurovacie zariadenia, v ktorých sa spaľujú. Na kúrenie môžeme použiť:

- suchý čistý drevený odpad, suché konáre, drevo, škrupiny z orechov
- papier: noviny, kartónové obaly, servítky, papierové vreckovky a obrúsky
- textil: materiály bez obsahu syntetických látok, teda iba čisto bavlnené a ľanové zvyšky látok bez umelých farbív či aplikácií

V peci či v krbe je nebezpečné a nevhodné spaľovať:

- vlhké drevo, čerstvé nevysušené konáre a časti rastlín, čerstvé ihličie
- zvyšky nábytku z drevotriesky, lepený nábytok s obsahom lepidiel, farbív, plastov, chemikálií
- plastové obaly, igelitové tašky, mikroténové vrecúška, celofán, tetrapaky
- lesklý tvrdý farebný papier (letáky a časopisy), voskovaný papier
- syntetické textílie a oblečenie, molitan, polystyrén, akékoľvek plasty

Bývanie v byte v bytovom dome

Ak bývate v bytovom dome bez záhrady, veľa vecí môžete organizovať podobne ako v rodinnom dome. Čistý odpad sa dá skladovať v garáži (napr. elektronika, kovy, sklo, olej, staré oblečenie) a následne ho v správny čas vyložiť, alebo zaniest' na dočasné zberné miesto.

Trochu náročnejšie je triedenie bioodpadu. Ak máte záhradku, môžete bioodpad kompostovať tam. Existujú takisto malé špeciálne kompostéry, ktoré sa dajú umiestniť na balkóne a vďaka špeciálnej technológii nezapáchajú a relatívne rýchlo produkujú kvalitné hnojivo. V byte je mimoriadne dôležité rozumne nakladať so zvyškami jedla.

V žiadnom prípade nevyliievajte zvyšky masťného nezjedeného jedla do WC či do výlevky. Jedlo v odpadových rúrach či v žumpe následne spôsobuje upchávajúce zariadení na obecnej čistíčke a zvyšuje náklady na jej prevádzku.

Najlepšou stratégiou je samozrejme žiadne jedlo nevyhadzovať. V praxi sa však v každej domácnosti stane, že niečo nestihneme dojesť. Preto je dobré zorganizovať si nejaký systém, ako s týmito zvyškami nakladať. Jedným zo spôsobov je ponúknuť ich rodine či susedom na skrímenie pre domáce zvieratá. Takéto jedlo však nesmie byť napadnuté plesňami či hnilobou, ale malo by byť vysušené (chlieb, pečivo) či zmrazené (varené jedlo) predtým, než sa začne kaziť.

ZHRNUTIE

Kedy, čo, kam?

Komunálny odpad: 2-krát mesačne podľa rozpisu

Papier: 2-krát ročne podľa rozpisu

Zmiešané plasty a PET fľaše: 1-krát mesačne podľa rozpisu

Sklo: 3-krát ročne podľa rozpisu

Bioodpad: v piatok od 14:00 do 18:00 a v sobotu od 10:00 do 18:00 od marca do novembra na obecnej kompostárni

Textil a obuv: na zbernom mieste pri obecnom úrade

Kovy: do zberných surovín

Kovové obaly: 2-krát ročne podľa rozpisu

Kompozitné obaly VKM: 2-krát ročne podľa rozpisu

Elektroodpad: 2-krát ročne podľa rozpisu

Nebezpečný odpad: 2-krát ročne na dočasnom zbernom mieste určenom obcou

Lieky: do lekárne

Jedlé oleje: po vyhlásení obcou na dočasnom zbernom mieste určenom obcou

Objemový komunálny odpad: posledný štvrtok a piatok v mesiaci od marca do novembra od domu

Objemový biologický odpad: po dohode s obcou

Drobný stavebný odpad: po dohode s obcou

